

Inatsisartunut ilaasortaq
Jens-Frederik Nielsen, Demokraatit
/Maani

Takornariartitsinermet Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuummi pissutsit pillugit § 37 naapertorlugu apeqqummut nr. 164-imut akissuteqaat

Asasara Jens-Frederik Nielsen,

Inatsisartut suleriaasianni § 37 naapertorlugu Takornariartitsinermet Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuummi pissutsit pillugit Naalakkersuisunut apeqquteqaateqarputit. Apeqqutitit uannit akineqartussatut innersuunneqarput.

26-07-2024
Sagsnr. 2024-14580

Postboks 1601
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
E-mail: isiin@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Takornariartitsinermet Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut 2024-mi juulip 16-iata tungaanut ilassutitut tusarniutigineqarpoq. Tusarniaanermi akissutigineqartut inatsisissatut siunnersuummik allannguissamut tunngavissiisinnaapput. § 37 naapertorlugu apeqqutivit akineqarnissaannut piffissarititaasup qaangiunnissaa eqqarsaatigalugu, tusarniaanermi akissutigineqartut aallaavigalugit allannguutaasinnaasut akissummi matumani ilaatinneqangillat. Taamaalilluni allannguutaasinnaasut sioqqullugit siunnersuutaasumut tulliuuttumi akissuteqarpunga.

Apeqqut:

1. Takornariaqarnermet inatsisissatut siunnersuutip suliarineqarneranut atasumik misissueqqissaarnerit kingunissaanullu naatsorsuutit suut Naalakkersuisut suliarisimavaat?

- a. Taakku allaffissuup iluani avataaniluunniit suliarineqarpat?
- b. Naalakkersuisut taakku tamanut nalunaarutigerusuppaat?

Akissut:

1-imut, 1a-mut aamma 1b-mut) Naalakkersuisut aamma takornarialerinermetik inuussutissarsiuteqartut ukiorpaaluit ingerlanerini oqaloqatigiittarnerinik, takornariaqarnermet inatsisissatut siunnersuut aallaaveqarpoq. Tamanna ilaatigut isumasioqatigiinnikkut, ataatsimiittarnikkullu pinikuuvoq. Inuussutissarsiuteqartut akissuteqarnerminni sinaakkutissatut piumasaqaateqarnissaannik, isumannaallisaneermut sakkortunerusunik piumasaqaateqarnissaanik, inuussutissarsiutigalugu ingerlataanissaanik, piujuartitsinissaanik, najukkami tunngaveqarnissaanik, takornarialerinermilu najukkami piginnittoqarnissaanik ilaatigut kissaateqarnikuupput, tassanilu takornariartitsinermet inatsiseqassasoq paatsuugassaangitsumik kissaatigineqarnikuulluni.

Sinaakkutissatut ersarinnerusumik aalajangersakkat iluini Kalaallit Nunaanni takornarialerinerup ineriartortinneqarnerata siunnersuutip siuarsarsinnaatippaa,

taamaalillunilu takornarialerinermi pitsaanerpaamik atugassaqartitsinissaq naleqqunnerpaamik qulakkeerneqassaaq, ilutigisaanillu siuliani pineqartoq eqqarsaatigalugu tamanna pissalluni.

Inatsisissatut siunnersuusiorneq misissueqqissaarnermik kinguneqartuaannarpoq. Inatsisip pingaarnertut siunertaata suussusersineqarnissaa, inatsimmik ineriartortitsinermi aallaaviuvoq. Tamanna malillugu tassunga naammassinnittumik inatsisissatut siunnersuusiortoqartarpoq. Sulinermi tassani politikikkut, inatsisitigut, aningaasatigullu oqimaaqatigiissitsinissaq pingaarnertut eqqarsaatigisassaavoq. Inatsisiliorneq akuutitsinertaqanngitsumik suliarineqarneq ajorpoq, avataaniillu ilisimasat isummersuutillu ilaatinneqartuaannarlutik. Oqaasertaliussat ataasiakkaat kinguneri ataavartumik nalilersorneqartarput, inatsisiliornerullu ingerlanerani arlaleriarluni allannguisoqakkajuttarluni. Inatsisiliornermut atatillugu siunnersuut tamanut tusarniutigineqartarpoq, tassanilu attuumassuteqartut tapersiinissaminnut periarfissaqartarlutik.

Takornariartitsinermit inatsisissatut siunnersuut, avataani suleqatigisap tapersiineratigut illup iluani suliarineqarpoq. Inatsisiliornermut atatillugu Naalakkersuisut avataanit misissueqqissaartitsinikuunngillat, assigisaanilluunniit suliaqartitsinikuunatik. Taamaalilluni nalunaarusiamik imaluunniit allanik tamanut saqqummiunneqarsinnaasumik saqqummiussassaqaanngilaq. Kisianni isumassarsiorfissatut imaluunniit tunuliaqutaasutut ilisimasassatut sulinermi ilaatigut atorneqarsimasut innersuussutigineqarsinnaapput: Islandimi takornariaqarnermut inatsit ”Takornariaqarneq – mittarfeqarnikkut allanngineq aqutugalugu ineriartorneq siuariartornerlu”, Rambøll 2015, ”Mittarfiit annertusaavigineqarneranni inuiaqatigiit aningaasaqarnerinut sunniutaasussanik nalilersuineq, Alloriarneq 2”, Deloitte 2018, ”Nuummi Ilulissanilu Timmisartoqarfissat inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut kinguneqaatissaasa nutarterneqarnerat”, Deloitte 2022, ”Attassiinnarnissamut ineriartortitsinissamullu pilersaarut 2”, Naalakkersuisut 2023. Saqqummiunneqartut tamakkiisuunngillat.

Apeqqut:

2. Piffinni takornariartitsinermi ingerlatsisoq qanoq Naalakkersuisut nassuiarusuppaat?

- a. Naalakkersuisut ajornartorsiutitut isiginerpaat, ingerlatsisut nunanit allaneersut nunaqavissunut ingerlatsivinnut aningaasaliinerat?
- b. Piginnittuussut qanoq annertutigisoq ingerlatsisunit nunanit allaneersunit pigineqarnissaa Naalakkersuisut nalilerpaat, ingerlatsivik nunaqavissoq nunaqavissutut isigineqaannassappat?

Akissut:

2-mut) Piffinni takornariartitsinermi ingerlatsisoq, inatsisissatut siunnersuutip § 2-a naapertorlugu ima nassuiarneqarpoq:

”Takornariartitsinermik ingerlatsinertut Inatsisartut inatsisaanni matumani paasineqassapput aningaasarsiornermik ingerlatsinerit ataatsimoortut aamma ingerlatsineq, siunertaqartut kiffartuussinernik neqerooruteqarnissanik, Kalaallit Nunaanni misigisassarsiornerit, pingaarnertut aningaasanik akiliuteqarlutik takornariartunut, aamma neqeroorutaasumut imaattut:

1) ulluinnarluni unnuinertaqanngitsunik angalaarnertut, aamma

2) angalaarnerit ullunik arlaqartunik sivisussusillit.

Imm. 2. Takornariartitsinermik ingerlatsinertut Inatsisartut inatsisaat manna naapertorlugu paasineqassapput inuk imaluunniit inatsisit naapertorlugit inuk, akuersissummik licensimik tunineqarsimasoq Inatsisartut inatsisaat manna naapertorlugu § 3, imm. 2 tunngavigalugu.”

Taassuma saniatigut inuit, ingerlatseqatigiiffimillu piginnittut ilai Kalaallit Nunaanni inuit allattorsimaffianni nalunaarsugaasimanissaannik, tamakkiisumillu akileraartartuunissaannik il.il. piumasaqaatitaqarpoq, tak. inatsisissatut siunnersuummi §§ 8 aamma 9.

2a-mut) Nunani allani ingerlatsisut najukkami ingerlatseqatigiiffinnut aningaasaliisarnerat, Naalakkersuisut ajornartorsiutitut isiginngilaat. Nunanit allanit aningaasaleerusuttut tikilluaqqusaapput.

2b-mut) Apeqqut takornariartitsinermut inatsimmut, aningaasaliissuteqarlunilu ingerlatseqatigiiffik avataanit qanoq pigineqarsinnaatigineranut taamaallaat tunngassanganneqarpoq. Inatsisissatut siunnersuutip § 9-a naapertorlugu, Kalaallit Nunaanni ingerlatseqatigiiffik inatsisissatut siunnersuummi piumasaqaatinik naammassinnissaguni, avataanit aningaasaliisoq aningaasaliissuteqarluni ingerlatseqatigiiffiup aningaasaataasa affai inorlugu piginnissinnaavoq.

Apeqqut:

3. Takornariaqarneq pillugu inatsisissami nutaassami siunnersuummi immikkoortut suut qulakkiissavaat, nunatta tikikkuminarsineruneratigut – mittarfissuit nutaat aqutigalugit – kaaviiartitat qaffannerannik kinguneqarnissaat taassumalu kingunerisaanik takornariaqarnermut ingerlatsisut nunaqavissut annertusinissaat?

Akissut:

Najukkami suliffeqarfii periarfissaqarnerulernissaannut sinaakkutissanik qulakkeerinninnissaq, inatsisissatut siunnersuummi siunertaasut ilagaat.

Sinaakkutissatut inatsit aqutigalugu inuussutissarsiutitut ingerlanneqarsinnaanera, matumani akuersissuteqarnissamik piumasaqaat ilanngullugu, najukkami takornarialerisunik toqqaaneq piujuartitsisussatut, najukkamiinnissaanillu soqutiginarsaaqataavoq. Najukkami ingerlatsisoq siunissami nassaariumarnerulissaaq.

Zonenut agguasarsinnaaneq najukkami ingerlatsisunik pingaarnersiuinissamut aamma aqquutissiuussisinnaavoq, kommunit kissaatigippassuk.

Nunami takornarialerinerup ineriartortinneqarnissaa pineqartillugu najukkami ingerlatsisut siuttuunissaat, piginnittuunissamik piunasaqaatit toqqaannartumik qulakkiissavaat. Tamanna siunnersuummi pingaartinneqartorujussuuvoq. Nunatta aningaasaqarnerani takornarialerineq pingaarutilimmik ullumikkut inissisimareerpoq, tamassumalu ingerlaannarnissaa, najukkamilu innuttaasut takornarialerinermut sulitapersuunissaat aalajangiisuulluni. Takornarialerineq inuiaqatigiinnut iluaqutaassalluni najukkami tunngaveqartutut isigineqarnissaa, inatsisissatut siunnersuutitigut qulakkeerniarneqarpoq. Takornarialerinermi pitsaanngitsumik kingunerit ukiumi makkunani ukkatarineqariartuinnarput, innuttaasullu akuutinneqanngippata, suliaqarfimmilu ingerlatsisuunngippata takornarialerineq tusaamanerlunneqarsinnaasoq nunani allani assersuutissaqarpoq. Taamaalilluni inatsisissatut siunnersuut piffissaagallartillugu iliuuseqarneruvoq.

Apeqquut:

4. Qanoq ililluni siunnersuutip takornariaqarnermut inatsisissamut nutaassamut iluaqutaassava, inissaqarsinnaanermut/illuissimmavissanut periarfissat neqeroorutigineqartussat annertusinerinut takornarissat amerlinerinut naapertuuttumik?

Akissut:

Siunnersuut aallaavittut neriniartarfinnut, cafénut, hotelinut, pisiniarfinnut, misigisassarsiornissanut pisiniarfiit, katersugaasivinnut, fitnessertarfinnullu tunngatinneqassanngilaq, taakkunani aningaasaqarneq ingerlatsinerlu inatsisissatut siunnersuutip § 2-ani imm. 1-imi piunasaqaatinik tamanik naammassinninngitsut ilimagineqartariaqarmat, tassami eqikkarlugit misigisassarsiortitsiviunngimmata, nunaqavissunit pingaarnertut atugassiaammata, aammalu ulluinnarlugu imaluunniit ullorpaalunni angalaartitsiviunngimmata.

Taamaattumik inatsisissatut siunnersuutip § 2-ani imm. 1-imi taaneqartut iluini hotelit misigisassarsiortitsinerinik namminneerlutik neqerooruteqartarpata, inatsisartut inatsisaat kisimi taakkununga aamma atuutsinneqassaaq. Taamaattoqassappat hotelip allatigut ingerlatsinera pinnagu, misigisassarsiornernut tunngatillugu sammisat ingerlatsinerillu taamaallaat pillugit inatsit suliffeqarfimmut atuutissaq.

Taamaalilluni inissat neqeroorutigineqartut annertusineqarsinnaanissaanut periarfissat allannguuteqanngillat.

Apeqquut:

5. Qanoq ililluni siunnersuutip takornariaqarnermut inatsisissamut nutaassamut iluaqutaassava, misigisassanut neqeroorutigineqartussat annertusinerinut takornarissat amerlinerinut naapertuuttumik?

Akissut:

Naalackersuisut isumaqarput, takornarialerinermi siunissami misigisassatut periarfissanik amerlanerusunik, nutaanillu ineriartortitsinissamut inatsit nutaaq sinaakktissatut piumasaqaatinik pilersitsillunilu tunngavissiissasoq.

Takornarialerisut amerlisinneqarnissaat eqqarsaatigalugu takornariatitsinermut inatsit takornarialerinermi ingerlatanut piumasaqaatit nassuiaatigalugit sinaakktissatut inatsisaammat, taassuma tamanna kisimi kivissinnaanngilaa. Taamaakkaluartoq zonenut agguasarnermut tunngasoq, najukkami ingerlatsisut ingerlatsinerulernissaannut tapertaasinnaassaaq, taamaalillunilu najukkami ingerlatsisut amerlanerunissaannut aamma tunngavissiilluni.

Takornariaqarneq pillugu ikaarsaarnermi periusissiaq aqqanilinnik suliniuteqartoq 2023-mi decembarimi akuersissutigineqartoq, takornarialerinermilu immikkoortumut pilersaarut ukiaru tamanut tusarniutigineqartussa, takornarialerinermi annertunerusumik ingerlatsisoqalernissaanik pilersitsissallutik toqqaannartumik siunertaqarput. Suliamut tassunga atatillugu suliniuterpaaluit ilaatigut inatsimmik pisoqalisimasumik nutarterinermik, nutaamik inatsisiliornermik, aningaasatigut tapiissutisinissamut annertusaanermik imaluunniit pisariillisaanermik, takornarialerinitinnilu aamma inuussutissarsiutinik ineriartortitsinitsinni ilusitsinnik isornartorsiuinernik nassataqartut ingerlanneqarput.

Sulinermi tassani assersuutitut, inuussutissarsiornermik siuarsaanissamut aningaasanik pisariinnerusumik pissarsisinnaanissamut siunnersuut ukiakkut ataatsimiinnermi Naalackersuisut saqqummiuttussaavaat, soorlutaaq ingerlatsisut mikinerusut tapiissutinik pisariinnerusumik pissarsinissaannik qulakkeerinnissalluni inuussutissarsiornermik siuarsaanissamut periusissiaq sulissutigineqartoq. Taassuma saniatigut aallarnisaanermut periusissiaq, namminersortut suliniutaannik tapersersuissalluni aamma siunertaqartoq, Naalackersuisut ukiaru saqqummiunniarpaat. 2024-mi Aningaasanut Inatsimmi taarsigassarsiaaqqanut aningaasat amerlanerusut immikkoortinneqareerput. Akuersissutinut inatsit ukiakkut ataatsimiinnermi saqqummiunneqartussa, najugaqavissut sumiiffinnut kisermaassisuusinnaanissaanni sinaakktissat nutartissallugit siunertaqarpoq, tamannalu misigisassanik nutaanik pilersitsinissamut soqutiginninnerulersitsinnaassalluni. Najukkani aatsitassanut tunngasunik suliaqarnerit pillugit Inatsisartut inatsisaat (siornatigut annikitsumik aatsitassarsiornernut inatsit), ilaatigut ujarassiornermik takornariatitsinissamut periarfissanik annertusaasoq, upernaakkut ataatsimiinnermi Inatsisartut akuersissutigaat.

Apeqqut:

6. Qanoq ililluni siunnersuutip takornariaqarnermut inatsisissamut nutaassamut iluaqutaassava, kaffisorniartarfiit neriniartarfillu neqeroortigineqartussat annertusinerinut takornarissat amerlinerinut naapertuuttumik?

Akissut:

Apeqqut 4-mut akissut takuuk.

Apeqqut:

7. Naalakkersuisut suliamut soqutiginaatilinnik allanik paasissutissiisinnaappat?

Akissut:

Naalakkersuisut annerusumik oqaaseqaatissaqanngillat.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Naaja H. Nathanielsen

Inuussutissarsiornermut, Niuernermut, Aatsitassanut, Inatsisit Atuutsinneqarnerannut,
Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoq